

פרוטוקול מס' 214

מישיבת ועדת העבודה
מיום ה', ט' בכסלו תשל"ו - 13.11.1975, שעה 10.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבלי-אלמוזלינו - היו"ר
ז. אמיר
א. אבטבי
מ. גז
ח. שמעוני

מוזמנים:

י. בארי - המוסד לביטוח לאומי
מ. לויץ - המוסד לביטוח לאומי
מ. בוטון - המוסד לביטוח לאומי
י. כפלאווי - משרד העבודה
א. לאור - משרד האוצר
ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
א. גולנדסקי - יושב-ראש ארגון הנכים
צ. וינטרופ - יועץ משפטי של ארגון הנכים
מ. זלברשטיין - ארגון הנכים
ג. עוחמי - ארגון הנכים

מזכיר הוועדה: י. ריבובסקי

רשמה: א. עצמון

סדר היום: (1) חוק רישום ציוד הנדסי, תשי"ז-1957 - תקנות בדבר רישום ציוד הנדסי.

(2) חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), תשל"ה-1975.

202

(נחלק) 18.11.75

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבלי:

חוק רישום ציוד הנדסי, תשי"ז-1957 - תקנות בדבר רישום ציוד הנדסי

י. כפלאווי:

היום, לפי התקנות הקיימות, המחזיק או בעל ציוד הנדסי במשך שנה או חלק מהתקופה הזאת חייב במלוא האגרה. התיקון המוצע הוא לאפשר תשלום חלקי של האגרה בהתאם לתקופת האחזקה או הרכישה. האגרה תשולם לפי תקופת הרכישה של הציוד כמפורט להלן:

- מ-1 באפריל עד 30 ביוני - מלוא האגרה.
- מ-1 ביולי עד 30 בספטמבר - 75% האגרה.
- מ-1 באוקטובר עד 31 בדצמבר - 50% מהאגרה.
- מ-1 בינואר עד 31 במרס - 25% מהאגרה.

תחילתן של תקנות אלה ב-1 בינואר 1976. וזה כבר יחול לגבי אלה שרוכשים את הציוד ב-1 בינואר.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: לאשר את התקנות.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), תשל"ה-1975

אני מקדמת בברכה את ארגון הנכים.

לידיעתכם, חלק מהסעיפים בחלק הראשון שמתייחסים גם אליכם כבר קבלנו, אבל אלה הם סעיפים שלא היו כל כך מהותיים ועל כן לא היה ויכוח. לעומת זאת אותם סעיפים שקשורים לקיצבה וגובה הקיצבה וחוספת יוקר השארנו כי לא רצינו לגמור בדיונים חפוזים אלא לנהל דיונים רציניים וקיימנו יותר משתי ישיבות בנושא ושמענו את נציגי ההסתדרות בענין. ברצון נרצה לשמוע את הערותיכם.

א. גולנדסקי: אנחנו מתייחסים בעיקר לתיקון מס' 17

שנוגע לסעיף 68(ב). שם כתוב לענין תוספת יוקר כך: (ד) קיצבה שהוגדלה מכוח סעיף זה או מכוח סעיף 67(ב) לא תעלה על הסכום הנקוב בלוח ה', כפול שלושים, בשיעור יחסי לאחוזי דרגת הנכות. זו הבעיה היסודית שעליה יש השגות ואותה אנחנו רוצים להעלות,

הבעיה היא תשלום תוספת היוקר לאלה

שהגיע למכסימום היחסי. נכון הוא שאנחנו מנהלים מו"מ עם המוסד לביטוח לאומי זה למעלה משנה בענין והובטח לנו בזמנו שנקבל תשובה לתביעתנו. מה שקרה הוא שאנשים שהגיעו למכסימום היחסי - ואני רוצה להסביר מהו המכסימום היחסי - זה מתייחס לאותם נכים אשר עבדו קודם והרוויחו יפה והגיעו למכסימום של קיצבה. נכה שיש לו 100% נכות מקבל 2,775 לירות לחודש. במידה וחלה תוספת יוקר לא שולמה לנכים אלה תוספת יוקר למרות שהחוק קובע במפורש שיש לשלם תוספת יוקר. פנינו מספר פעמים למוסד לביטוח לאומי ואמרו לנו שידונו בזה. להפתעתנו, הביאו תיקון מס' 19 שבא לחסום זאת. בינתיים באותו פרק זמן הופיעו שני פסקי-דין: (1) בבאר-שבע ושם קבע השופט בפסק הדין שיש לשלם את תוספת היוקר. (2) המקרה השני הסתיים בפשרה שיש לשלם את תוספת היוקר.

א. גדלנדסקי:

על-סמך שני פסקי-דין אלו פנינו למוסד לביטוח לאומי וביקשנו לשלם לכל יתר הנכים את התשלום של תוספת היוקר. לצערנו, המוסד לביטוח לאומי לא שילם את זה, למרות שלא ערער על פסק הדין שהתקבל בבאר-שבע וגם לא לגבי הפשרה שהתקבלה בפסק-הדין השני.

אני רוצה שתבינו במה הדברים אמורים ולמה זה כואב לנו? - ישנם נכים שהם נפגעי ראש. בדרך כלל אחוזי הנכות לנפגעי ראש הם די נמוכים - זה נע מתחת ל-50%. לצערנו, יש מקרים די רבים של נפגעי ראש שמקורם בעיקר בתעשייה ובחקלאות. אותו אדם שהיה פועל בנין סוג א'א' השתכר יפה. לאחר שקרתה לו התאונה הוא איננו יכול להמשיך לעבוד כפועל בנין. לעיתים קרובות נתקלים בעובדה שהם אינם יכולים בכלל לחזור לעבודה כלשהי כי הם אינם יכולים להתרכז והם פועלים בצורה מאד איטית. יש להם הפרעות נפשיות ופיזיות. מדובר במספר לא קטן של אנשים כאלה שנפגעו בראש ולא הסתדרו בעבודה. ברגע שהם נכנסים לעבוד רואים מיד שהם לא מתפקדים בצורה נורמלית ומפטרים אותם.

והנה אנשים אלה אינם זכאים לקבל את תוספת היוקר למרות שבכל ההסכמים הקיבוציים חל החוק שמי שמרויח עד 3,500 לירות זכאי לתוספת יוקר. אנשים אלה לא מקבלים את זה. פנינו בענין זה למוסד לביטוח לאומי והם טוענים שאם המוסד ישלם לאותם אנשים את תוספת היוקר הרי יקרה מצב שאותו נכה שיש לו 80% עשוי לקבל את אותה קיצבה שיש למישהו עם 100% נכות.

בואו נראה כמה אנשים במסגרת כל הנכים שיש להם נכות של 100% ואשר מקבלים את הקיצבה המכסימלית? - מדובר בסך הכל ב-10-15 איש במשך כל 20 השנים שהגיעו למכסימום ואשר יש להם נכות של 100%. מ-65% ועד ל-100% נכות יש כיום במסגרת ענף נפגעי עבודה כ-380 איש.

הטענה שלנו היא שעצם הענין שיש הבדלים בין הקיצבאות נעוץ במהותו של החוק שמבוסס על המשכורת שהיתה ב-3 החודשים האחרונים שלפני הפגיעה. יש נכים שיש להם נכות של 100% ומקבלים 1,000 לירות לחודש. ויש נכים עם נכות של 50% ומקבלים 1,500 לירות לחודש. כלומר, השוני קיים לאורך כל הקו. מה שכן עשוי להיווצר מצב שזה עלול לשבש את כל מערכת המיסוי בענין הזה את התקרה. ראשית - החוק קובע את המכסימום שהוא מגיע היום ל-2,775 לירות לחודש. שנית - מדובר במספר קטן של אנשים בין 10 ל-15 איש שיש להם נכות של 100% והגיעו למכסימום הקיצבה. אפשר לתת להם זאת במסגרת קיצבאות מיוחדת כך שזה ממילא לא יעלה את התקרה אלא עפ"י סעיף 200 שקובע שהמוסד רשאי, לאחר התייעצות בוועדת העבודה וכו' לתת בשם הממשלה לכל עובדי המדינה הטבות סוציאליות שאינן ניתנות עפ"י חוק או עפ"י כל חוק אחר. כלומר, ניתן היה במסגרת זאת לתת את תוספת היוקר לאותה קבוצת נכים. אבל אין כל סיבה לתת לגטימציה לפעולה בלתי חוקית שעשה המוסד לביטוח לאומי בזה שלא שילם לנכים את תוספת היוקר במשך שנים.

אני מבקש מחברי הוועדה להשאיר את החוק כפי שהוא ולהורות למוסד לביטוח לאומי לשלם זאת עפ"י החוק. יש לנו בעיות עם רופאים שנותנים לנכים אוסף של כדורים שמטמטים את הנכים האלה ואי אפשר לצאת מזה.

צ. וינטרופ:

נשאלת השאלה אם יכול המוסד באופן חד-צדדי לראות שקיים פסק-דין של בית דין אזורי בבאר-שבע, משפטו של שמואל אלפסי מנובמבר 1974, שקובע באופן חד-משמעי שהמוסד לא משלם את הקיצבאות לפי שהחוק מחייב אותו. כלומר, פסק-הדין לא מעניין את המוסד. הוא לא מגיש ערעור על פסק-הדין. הוא בא לכאן ומבקש לשנות את החוק לגבי קבוצת נכים קטנה. לא צריך לאשר את ההצעה כפי שהיא מובאת בסעיף 9(ד) שנאמר בסייפא: כפול שלושים, בשיעור יחסי לאחוזי דרגת הנכות.

כלומר, במקום לתת תוספת יוקר לפי שנקבע ע"י החוק עד היום, או ע"י צוים ששר העבודה מוציא להגדלת הקיצבה באחוז מסויים בהתאם להתייקרויות במשק, הנה באים עכשיו לתקן רטרואקטיבית חוק מלפני שנים שלא מבוצע כהלכה למרות קיומו של פסק-דין כבר שנה האומר שיש לשלם את תוספת היוקר. זהו לעג לרש אם ועדת העבודה תיתן הכשר להנציה מצב בלתי חוקי ע"י חקיקה חדשה. צריך להתנגד לתיקון הזה ולהשאיר את החוק כפי שהיה עד עכשיו.

היו"ר ש. ארבלי:

היינו מודעים לבעיה. קראתי בזמנו את פסק-הדין של באר-שבע ולא תארתי לעצמי שעמדת ארגון נכי עבודה היא אחרת. אני הבעתי עמדה דומה. נקיים דיון בנושא ונראה מה הוועדה תחליט.

י. בארי:

לפי הנתונים שיש לנו מאוקטובר 1975 מקבלי קיצבה בענף נפגעי עבודה בשיעורים 65%-100% מגיע ל-1,655 איש. מהם 100% - 661 איש.

היו"ר ש. ארבלי:

אנחנו חוזרים לנושא של מתנדבים.

מ. לויין:

סעיף 1198:

לעיתים יכולה להיות פעולת התנדבות לאו דוקא בקשר עם היותו של אדם במעונו. זה יכול להיות משהו ספונטני. לענין ההליכה - אחרי שהצעת החוק הוגשה רצינו שתהיה הבהרה נוספת: ובלבד שהפגיעה אירעה בדרך הישירה ובזמן שהוא סמוך לתחילת פעולת ההתנדבות. כדי שזה לא יהיה רחב מדי.

לגבי נפגעי עבודה יש דרך מקובלת שאדם

הולך ממעונו למקום העבודה ולהיפך. היות ופה איננו רוצים לרתק אותם ולהתנות זאת בדרך הקבועה מהמעון אז אמרנו שההליכה צריכה להיות בדרך הישירה לאותו המקום וגם מבחינת הזמן שיהיה קשר לתחילת הפעולה של ההתנדבות ובין הזמן שהוא נפגע בדרך.

היו"ר ש. ארבלי:

אחרי שאתם מגישים הצעה, מתחרטים ומתחילים לכרסם בה. קורה שאדם לפני פעולת ההתנדבות הולך לאכול ולפי הנוסח שלך יוצא שהוא סטה מהדרך הישירה.

ת. פנחסוביץ:

זה הרבה יותר מאשר עובד. כאן נותנים לו אפשרות להוכיח את הקשר הישיר. לגבי עובד זה מוגבל. צריך שיהיה קשר ישיר בין פעולת ההתנדבות לבין ההליכה הזאת. אחרת לא נעמוד בבקורת.

י. בארי:

בדיון הראשון שהתקיים בכנסת העירו על כך מספר חברי-כנסת והסבו את תשומת ליבנו לכך שהחוק הזה יכול להביא למצב שכל אדם יוכל לטעון, כאשר הוא היה בכל מיני סידורים פרטיים, שהוא היה בדרך להתנדבות. כתוצאה מכך הצענו להכניס כאן הבהרה. אין זה מדובר באדם שגמר ללמד בבית-הספר וכעבור שעה צריך ללכת להתנדבות ובדרך נעצר לאכול - זה סביר. הנקודה היא מעבר לזה. אדם יכול לגמור לעבוד בשעה 3.00 והוא צריך לתת את ההתנדבות בשעה 6.00. בינתיים הוא יוצא העירה ומטפל בכל מיני ענינים פרטיים ובסוף הוא יגיע להתנדבות. צריך להיות ברור שאם זה קרה לו תוך כדי הסידורים הפרטיים התאונה הזאת אינה מכוסה.

ז. אמיר:

בדברי ההסבר כתוב: פעולות התנדבות לפי פרק זה יהיו בעיקר פעולות שכיוונו אותן משרד ממשלתי, הסוכנות היהודית, המוסד לביטוח לאומי, או גוף ציבורי שנקבע במיוחד לכך. שאלתי היא האם רשות מקומית נכללת בתוך זה?

מ. לוי:

הם יכנסו במסגרת של גוף ציבורי.

היו"ר ש. ארבלי:

הכנסנו שינויים כאשר לא הייתם. יהיה נוסח לבן שתוכלו להתייחס אליו.

רציתי לשמוע מהו הנוסח המדוייק שאתם

רוצים להוסיף.

מ. לוי:

ובלבד והפגיעה אירעה בדרך הישירה למקום או במקום ההתנדבות בזמן הסמוך

לתחילה. או לסיום פעולת ההתנדבות.

ז. אמיר:

לגבי נפגעי עבודה שם זה מוגדר בקו ישר מהבית לעבודה וחזרה. כל סטייה, אפילו כדי לאכול, לא מכירים בתאונה. לחוקק פה חוק לשם התנדבות ולהשאיר את ההגדכה כפי שזה מוגדר פה לא נראה לי. אני מציע לקבל את מה שהיה בחוק.

היו"ר ש. ארבלי:

כאן הייתה הצעה של מועצת הפועלות ואתם הבעתם הסכמה לגבי ליווי לגן הילדים.

מדוע אתם לא כוללים את הנוסח הזה?

מ. לוי:

הודענו אז שאנחנו מאמצים את ההצעה ואנחנו עוד נגיש נוסח בהתאם. היות ואנחנו מתייחסים לסעיף הזה בקשנו להבהיר דבר שיש להבהיר. זו בעצם הייתה הכוונה מראשיתה אבל אמרנו נרחיב את המסגרת ממה שקיים במסגרת נפגעי עבודה, שם יש ממעון למקום העבודה. מכיון שמספר חברי-כנסת העירו שזה יכול לתת מקום לכל מיני פרשנות אמרנו נבהיר את זה.

שמירה של אמהות - זה כלול?

מ. גז:

זה ייכלל בנוסח שנגיש.

מ. לוי:

י. בארי: חה"כ שחל אמר שהחוק רחב ויכול להכיל

כל מיני מקרים ויש להגדיר את אופי

ההליכה שלא ייהפך לדבר שיכלול את הכל.

היו"ר ש. ארבלי: אני אעבור על הסטנוגרמה אבל אני מתנגדת

לנוסח הזה שמציעים אותו פה כתוספת.

לפנינו מונחת הצעת חוק בענין התנדבות - אני תומכת בהצעה המקורית.

מ. לוי: אני רוצה לציין שזו נקודה חשובה וחיונית

ביותר. אילו היינו מציינים שזה תוך

כדי פעולת ההתנדבות זה היה מתקבל ללא סייג. באנו והרחבנו את זה ואמרנו

בכל מקום שאדם הולך. אבל אנחנו רוצים לקשור זאת מבחינת הזמן ומבחינת

המקום של פעולת ההתנדבות.

י. בארי: הייתי מבקשת להעיר את תשומת ליבם של

חברי הכנסת לדברי ההסבר שישנם לגבי

סעיף 198 - מוצע להשתייך את הזכאות לתגמולים לפי פרק זה על העקרונות

הקיימים שלפיהם ניתנות גימלאות בכסף ובעין לגבי נפגעי עבודה לפי פרק

ג' לחוק העיקרי (גימלאות בעין כוללות טיפול רפואי, שיקום רפואי ושיקום

מקצועי), ולאמץ לצורך זה את הוראות החוק העיקרי השייכות לענין, בשינויים

המחוייבים. מאחר ויכלה לבוא סתירה או פתח שלא מכוסה בין ניסוח של

סעיף 198 לבין פרק ג' לפי חוק נפגעי עבודה באנו להבהיר כאן שמדובר

בדבר דומה. מראש כוונתנו היתה שזה לא יחול על דברים אחרים. מאחר שלגבי

נפגעי עבודה אנחנו לא מחילים היום סטיות, אותו הדבר לגבי מתנדבים

בהבדל אחד - מאחר ונענינו לענין שמתנדבים עשויים להיות אנשים שנקראים

להתנדבות כאשר הם נמצאים במקום העבודה ולא בביתם ונקראים באותו הזמן

לעזור בהצלת נפש. או מקרה של אדם שגמר את עבודתו והולך להתנדבות. לא

יכולנו להשאיר כאן את ההוראה המקורית שבחוק נפגעי עבודה ואשרנו אפשרות

שזה לא יהיה מהמעוץ אלא יכול להיות מהמקום שבו הוא יצא לפעולת ההתנדבות

וסמוך לשעת ההתנדבות. לא יכול להיות שנחיל עליהם מה שלא קיים לגבי

נפגעי עבודה. לצערנו, יש הרבה מאד תאונות דרכים ולא יתכן שהם יכנסו

בחוק הזה.

היו"ר ש. ארבלי: אינני באה לדרוש זכויות יתר למתנדבים

יותר ממה שיש לנפגעי עבודה - וגם הנוסח

כאן לא בא לתת זכויות יתר כי מדובר במקום ההתנדבות ובחזרה ממנו. מדוע

זה נכתב כך? - מכיון שלא חמיד הוא יוצא ממעונו. לכן נכנס פה השינוי

הזה. אני מוכנה לקחת את אותו נוסח של נפגעי עבודה ולהכניס אותו פה.

מ. לוי: בסדר גמור.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: לכלול את ענין של מעוץ צגן-

ילדים. כמו-כן להתאים את הנוסח כמו

בחוק נפגעי עבודה ולהכניס אותו כאן.

מ. לוי:

סעיף 198: פה אנחנו רוצים להוסיף משהו לטובת

העובד או העובד העצמאי וכן גם איזה

שהוא סייג מסויים.

מ. לויין:

אנחנו רוצים שאותו מינימום שאנחנו מציעים לגבי מי שלא עובד יהיה גם כרצפה לגבי אדם שהוא עובד. כלומר, אף פעם לא ייקבע פחות מאותו מינימום של אדם שאיננו עובד. עובד שכיר שנפגע לוקחים את שכרו שהיה שלושה חודשים שלפני הפגיעה. היות ופה אין לו הכנסה אז לוקחים מחצית השכר הממוצע כפול שלוש.

י. בארי:

לוקחים את השכר של שלושה חודשים שקדמו ליום הפגיעה ומחלקים ל-90. אדם שאין לו שכר חושבים כאילו היתה לו מחצית השכר הממוצע כפול שלוש ואז מחלקים ל-90 ומקבלים כמה יש לשלם לו ליום פגיעה.

מ. לויין:

העיקרון הזה שחל לגבי לא עובד ולא שכיר יחול גם לגבי עובד ששכרו יותר נמוך ממחצית השכר הממוצע - ואף פעם לא יקבל פחות. פה אנחנו מוסיפים קטגוריה נוספת מה שאין בנפגעי עבודה. למשל, שכיר שמקבל פחות ועושה התנדבות, או מי שעובד עבודה חלקית לא יקבל פחות מאדם שהיה עובד ערב המקרה או עובד עצמאי.

ה. שמעוני:

רוב רובם של המתנדבים, בהכרח, יהיו סטודנטים. סטודנט שעומד לסיים את לימודיו בעוד חצי שנה הוא כרגע לא משתכר. אתה תיתן לו את מחצית השכר הממוצע כאשר כושר ההשתכרות שלו, לאחר תום לימודיו, הוא פעם וחצי לחודש. מה יהיה עליו? - בחוק נפגעי עבודה הבאנו בחשבון את כושר ההשתכרות שלו בעתיד.

א. אבטבי:

לדוגמא עצמאי שלא השתכר שלושה חודשים קודם לכן - מה איתו?

מ. לויין:

לגבי עצמאי הולכים פה כמו בחוק נפגעי עבודה.

היו"ר ש. ארבלי:

מדובר פה בקטגוריה שלישית שהוא לא עצמאי ולא שכיר.

מ. לויין:

פה ההצמדה פחות או יותר הולכת לפי הדגם של חוק נפגעי עבודה. לא נלך לעשות דיפרנציאציה במערכת פגיעות בין אדם שיש לו מעמד מיוחד לבין אדם שנכנס למעגל העבודה. אנחנו פה רוצים ליישר את הקו עם נפגעי עבודה. אינני רואה משום מה לתת עדיפויות דוקא לסטודנטים.

ז. אמיר:

החישוב לתשלום הוא בדרך כלל ממוצע של 3 החודשים האחרונים וזה מחולק ל-90. התשלום הוא יהיה בפועל כולל גם הגים ושבתות. אנחנו נחקלים במצב אבסורדי שדוקא לגבי עובדים חודשיים ששכרם נחשב לפי 25 ימים בהרבה הסכמי עבודה בארץ ודמי הפגיעה הולכים ישירות לקופת המפעל והמפעל משלם את המשכורת והעובדים מקבלים גם את ההטבות. מצאתי לנכון להעיר את חשומת לבכם לכך ונצטרך פעם לתת תשובה לבעיה העדינה הזאת.

מ. לויין:

יש לנו עוד בעיה שהיתה קיימת ופה אני מוכרח להגיד שהיו כמה נקודות שלא התייחסנו אליהם בחוק להארכת תוקף תקנות שעת חירום. מה דינו של נפגע שהוא בגיל יותר צעיר. שם נאמר: עד גיל 14 התשלום לא נעשה. מגיל 14-18 מקבל על בסיס אחר ומגיל 18 מקבל את הערך המלא של הגימלה. פה הדבר נשכח ואז יוצא שיכול להיפגע בפעולת התנדבות נער בן 13 או 14 לפני גיל העבודה. לכן אנחנו מציעים לתת כל הגימלאות בעין אולם הגימלה לא תינתן עד לגיל 14 ומגיל 14 יתחיל לקבל גימלה עד 18 אבל רבע מהשכר הממוצע כפול 3. בגיל 18 יקבל את הערך המלא של הגימלה. כמו ביטוח נכות.

היו"ר ש. ארבלי:

אני בהחלט מקבלת את התוספת של הילד. מוטב לכלול את זה פה וההשוואה צריכה

להיות כמו ביטוח נכות.

ת. פנחסוביץ:

אם אדם שלא עבד מובטל מקבל את מחצית התשלום הממוצע כפול 3 זה ישמש גם בסיס

מינימום למי שעובד.

מ. לויין:

אם עד גיל 18 הוא עבד הוא יקבל לפי שכרו והעקרון הזה לא רלוונטי לגביו.

סעיף 198ח:

הביצוע של פרק זה יהיה בידי המוסד לביטוח לאומי ובאמצעות הרשויות הפועלות בו והכלים שבידיו. האוצר ישפה את המוסד על ההוצאות הכרוכות בביצוע.

היו"ר ש. ארבלי:

הנוסח הזה קיים לגבי ביטוח נכות והסכמים קודמים?

מ. לויין:

זה אותו הנוסח.

סעיף 198ט:

אם יש חוק אחר כמו של משרד הבטחון או פעולות איבה שהם הרבה יותר טובים תמיד,

אז אין טעם שהוא יהיה זכאי פה.

היו"ר ש. ארבלי:

האם תהיה לו אפשרות לבחור?

מ. לויין:

לא - אדם בתום לב בוחר ולאחר תקופה מסוימת אומר: טעיתי. פה אנחנו אומרים ברגע שאדם מכוסה עפ"י חוק זה לא מיועד לו. החוק הזה בא לאלה שאין שום פתרון.

ת. פנחסוביץ:

סעיף 145 מאפשר לחייל לבחור.

היו"ר ש. ארבלי:

אולי הפגיעה של המתנדב יותר קשה מאשר הגימלה שהוא מקבל עפ"י חוק קודם? -

מדוע לא ניתן לו אפשרות לבחור?

י. בארי:

בסעיף 198ט(ב) כן נחנו אפשרות בחירה. נאמר: אם עילה אחת מזכה לגימלת שאירים או לגימלה לפי פרק ו' 2 או לגימלה לפי חוק שירות המדינה (גמלאות), ולגמלאות לפי פרק זה - הברירה ביד הזכאי לבחור באחת מהן.

י. בארי:

אמרנו: כאן יש צבירה של זכויות ויכול להיות שעקב ההתנדבות מגיע לו יותר, לכן נתנו אפשרות של בחירה. אבל אם אותה פעולה מכוסה, אל נעמיד מכשול בפניהם. אנחנו עומדים לעיתים בפני ציבור נרחב שאומר: בחרנו, טעינו.

היו"ר ש. ארבלי:

פה צריך להוסיף נפגעים להצלת נפש.

ת. פנחסוביץ:

נכניס את זה בסעיף 145.

היו"ר ש. ארבלי:

האם בסעיף 145 נזכרים כל החוקים האלה?

מ. לויץ:

הם לא נזכרים.

היו"ר ש. ארבלי:

מה יוצא? - שרק באותם החוקים הנזכרים בסעיף 145 יש זכות לבחור. כלומר, אותו חייל שנפגע במסגרת החוק כאן לא תהיה לו שום זכות לבחור. אתם באים להגביל את זכות הבחירה פה.

ת. פנחסוביץ:

צריך גם את זה להעביר לסעיף 145, או את כולם להכניס כאן.

מ. לויץ:

נתקן את זה כך שתהיה זכות בחירה.

ז. אמיר:

בענין של מניעת חשלום כפל - אני מבין שכל ביטוח של חאונות עבודה בדרך של

ביטוח פרטי זה לא חל?

מ. לויץ:

לא.

א. אבטבי:

לגבי הברירה - כאשר אנשים מתחרטים, איך אתם נוהגים לגבי מקרים כאלה?

מ. לויץ:

יש תקופה מסויימת. אף חוק אינו יכול להתמודד עם כל מיני אפשרויות של

תקופות זמן. אם בחר אז בחר לתמיד.

סעיף 198:

אנחנו תובעים את המזיק ומעבירים את הכסף למשרד האוצר.

היו"ר ש. ארבלי:

גב' פנחסוביץ חייבת לנו חשובה בענין נזיקין. עוררנו שאלה לגבי אותו מתנדב שבמקום ההתנדבות גרם נזק והנזק היה רציני ביותר. בעל המקום שנגרם לו הנזק תובע פיצויים מהמוסד ששלח את המתנדב. התעוררה השאלה מאיפוא יהיו כספים למוסד הזה לשלם פיצויים? - נשאלת השאלה מי צריך לעשות את הביטוח הזה, האם הגוף ששולח אותו או המדינה?

א. לאור:

המתנדב מביא תועלת למקום שבו הוא מתנדב והדבר הזה נעשה ללא שכר. נניח ששולחים מתנדבים לקיבוצים או למושבים חקלאיים, הגוף נהנה ללא תמורה מצידו. הגוף שמקבל את התמורה הוא צריך לדאוג לביטוח.

היו"ר ש. ארבלי:

כלומר, מי שמקבל מתנדב חייב לבטח אותו. ברור דבר אחד שהארגון ששולח את המתנדב אינו יכול לשאת בהוצאות של נזיקין. נשאלת השאלה האם צריך לחייב את הגוף שמקבל את המתנדב לבטח את המתנדבים? - או שצריך לקבוע הוראה בחוק במידה וקורים נזקים לא יתבעו את הארגון ששלח את המתנדב.

ז. אמיר:

יש ארגונים שלא מוכרים כמו תנועת עווד ששולחת הרבה מאד מתנדבים ועושה עבודה נפלאה באזורי פיתוח ובשכונות מצוקה בערים הגדולות. מתנדב של עווד אינו מכוסה.

א. אבטבי:

בקשר לתנועות שונות זה כמו גוף ציבורי והוא יוכר. לפי דעתי המוסד לביטוח לאומי צריך לבטח את המתנדב. הארגון המתנדב לא ילך לבטח את האנשים מבין שאין לו את האמצעים. מאידך, המקום שמקבל את המתנדב, עיירה כמו שלומי, או מגדל העמק, אתה אינך יכול לבקש משלומי שישלם את הנזיקין. המוסד לביטוח לאומי חייב לשאת בנזיקין.

מ. גז:

חה"כ אבטבי צודק. יש מתנדבים שאין שום ארגון מאחוריהם. נניח שמלשכת הסעד מצאו קבוצת נשים שהולכות לעזור לאשה שלא יכולה לזוז וקרה דבר כזה. השאלה מי ישא בנזק? - דברים כאלה הם מאד נדירים וזה לא קורה כל יום. אם מאחורי זה יש ביטוח של המוסד לביטוח לאומי אז כל ארגון ישלח מתנדב וכל מתנדב ילך ברצון להתנדבות. ברגע שיגידו למישהו אתה תהיה אחראי לנזק שייגרם אז לא יהיו מתנדבים ולא יהיה מי שישלח מתנדבים.

ח. שמעוני:

נניח שעודד יקבל אישור כגוף ציבורי הוא לא יוכל לבטח וגם אותו בית שיקלוט את המתנדב לא יוכל לבטח את עצמו. למעשה, המתנדבים נשלחים למשפחות ואי אפשר להטיל את זה על המשפחה. צריך להחליט שזה יוטל על המדינה או על הגוף של המתנדבים.

אני שומע כאן שמצד אחד רוצים להרבות את תנועת ההתנדבות האינדיבדואלית אבל יותר חשוב תנועת התנדבות קולקטיבית. הגוף הזה לא יפנה לשום רשות כדי לקבל אישור כגוף ציבורי. לא עלה בדעתם לעשות זאת וזה רוב רובם של המתנדבים הקולקטיביים האלה. תנועת התנדבות המונית היא זו שגופים של ועדי שכונות הופכים להיות גורמי התנדבות באותם מקומות - מה יהיה עליהם?

מ. בוטון:

אני רוצה להדגיש שהרעיון הזה שהמוסד לביטוח לאומי יבטח הוא לא משמעותי כי המוסד לביטוח לאומי הוא ביטוח סוציאלי ולא פרטי. פה מדובר על ביטוח פרטי. צריכה להיות חברת ביטוח כדי לרשום את הנזק שנגרם לרכוש. המוסד מטבעו הוא לא מוסד שבנוי כדי לפעול במישור של הביטוח הפרטי. גם חברות הביטוח, כאשר הן מבטחות, מבטחות עד סכום מסויים. לכן הרעיון הוא רעיון נפל שהמוסד לביטוח לאומי יפלוש לביטוח הפרטי.

מ. לוי:

המוסד לא יטפל בנושא הזה. הנימוקים נאמרו. כל אחד מבין שהמוסד לביטוח לאומי לא יוכל ליטול על עצמו את אותה האחריות הנובעת בנזיקין על רכוש - וזה אף פעם לא היה בטפולו. בסופו של דבר מניין הכסף למוסד? - הכסף בא מהמבוטחים. יכול להיות שזה אינטרס של המדינה. בכל אופן כדי להסיר ספק המוסד לביטוח לאומי לא יקבל על עצמו בשום אופן את המשימה הזאת.

היו"ר ש. ארבלי:
ברור דבר אחד שלא המתנדב צריך לשאת
בנזיקין, לא הגוף ששולח את המתנדב
ולא המשפחה שמקבלת את המתנדב. אין דרך אחרת אלא שהמדינה תבטח את זה
במסגרת של חברות ביטוח.

א. לאור:
כל מה שנאמר פה לגבי המוסד לביטוח
לאומי יפה גם לגבי המדינה. המדינה
פחות ערוכה מאשר המוסד לביטוח לאומי בטיפול בנזיקין מהסוג הזה. זה
לא נכון לומר שבכל מקרה הגוף השולח לא יכול לממן זאת. יש גופים מאורגנים
שיכולים להטיל עליהם את חובת הביטוח. כמו-כן יש גוף שנהנה מזה ועליו
אפשר לדרוש דמי החזר הביטוח מכיון שהוא מקבל שירותים. נשאר בעיה של
אותן משפחות שהמתנדבים הולכים לשם - על כך אני רוצה לחשוב.

היו"ר ש. ארבלי: תחשבו על זה ותנו לנו הצעה מסוכמת.

מ. לוי:

סעיף 29:
סעיף זה קשור עם הוראה בקשר להצמדה
ולכן אני מציע שנעבור לסעיף 30.

סעיף 30:
תקנה 11(ב) היום קיבלה הארכה והנוסח
יצטרך להשתנות.

סעיף 31:
תחילתו של סעיף 18 ביום ט' בניסן תשל"ד
(1 באפריל 1974).

סעיף 32:
ארגון שאושר לענין סעיף 31 (א) (5) לחוק
העיקרי ייחשב כמאושר לפי פסקה (5)
להגדרת מתנדב שבסעיף 198ה. כדי למנוע פעולות מינהליות מיותרות לאישור
ארגוני מתנדבים על ידי שר העבודה, מוצע שארגון שאושר כבר לענין סעיף
31 (א) (5) לחוק העיקרי ייחשב כמאושר גם לענין הוראת פרק ט' 2 בדבר
ארגוני מתנדבים הטעונים אישור.

יש להוסיף: המתנדבים שזכאים לגימלאות
לפי הוראות חוק שבוטלו יחולו עליהם הוראות החוק הזה מיום פרסומו
ברשומות. כדי שלא ישארו בין הכסאות אנשים שהם כבר מקבלים.

היו"ר ש. ארבלי: תביאו לנו נוסח לגבי כל ההוראות שהיו
פה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00